Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

JOI, 16 APRILIE 1992 NR. 53 (17923) PREȚUL 1 rub.

MS

PAG. 2 — CINE VA DEPUNE BENEVOL ARMELE, NU VA PURTA RĂSPUNDERE PENALĂ

PAG. 3 — O ȚARĂ, UN POPOR NU POT EXISTA FĂRĂ ACADEMIE

PAG. 4 — ȘI VA FI O SINGURĂ TURMĂ ȘI UN SINGUR PĂSTOR

Comunicat al Biroului de presă al Ministerului Afacerilor Externe al Moldovei:

Comisia mixtă, creată în conformitate cu prevederile Declarației de la Chișinău din 6 aprilie 1992 a miniștrilor de externe ai Republicii Moldova, Federației Ruse, României și Ucrainei, din care fac parte reprezentanții ai celor patru țări, a vizitat în zilele de 11, 12 și 13 aprilie 1992 pozițiile ocupate de formațiunile militare ale Ministerului de interne al Republicii Moldova, care includ și voluntari civili, ca și formațiunile paramilitare de pe malul stîng al Nistrului, purtînd convorbiri cu comandanții acestora. De asemenea, comisia a avut întîlniri cu autoritățile locale din orașele Tiraspol, Tighina și Rîbnița, precum și din centrele raionale Dubăsari și Grigoriopol. O atenție deosebită a fost acordată vizitării zonelor Tighina, Varnița, Gura Bîcului, Doroțcaia, Pohrebea, Coșnița și Dubăsari-Cocieri, în care s-a înregistrat o stare de tensiune relativ sporită după termenul de încetare a focului stabilit de cei patru miniștri de externe (7 aprilie 1992, orele 15.00). Comisia mixtă nu a întîmpinat obstacole la vizitarea punctelor pentru efectuarea controlului pozițiilor ocupate de părțile implicate în conflict.

În urma activității întreprinse în prima etapă, comisia a constatat că înțelegerea privind încetarea focului este cunoscută de către forțele angajate în conflict, care au primit ordine și dispoziții scrise sau orale din partea comandamentelor corespunzătoare să respecte ferm această înțelegere.

Pe baza datelor furnizate de instanțele de drept, precum și în urma observațiilor proprii, Comisia a ajuns la concluzia că înțelegerea privind încetarea focului este, în linii mari, respectată, cu excepția unor incidente izolate, locale.

Comisia a elaborat recomandări, care vor fi supuse examinării miniștrilor, vizînd modul și condițiile de realizare a Declarației de la Chișinău referitoare la o reglementare cît mai urgentă, cu mijloace politice a conflictului.

Comisia subliniază că orice încălcare a înțelegerii de încetare a focului ar intra în contradicție flagrantă cu dreptul la viață și la existență în deplină securitate a fiecărui cetățean.

Comisia este convinsă că reflectarea obiectivă și imparțială în mass-media a evenimentelor care au loc în zona de conflict ar contribui la crearea unui climat cît mai favorabil pentru soluționarea grabnică, politică a acestuia.

Cronica incidentelor din Transnistria

(PE BAZA INFORMAȚIILOR RECEPȚIONATE DIN ZONA CONFLICTULUI LA UNITATEA DE SERVICIU A M.A.I.)

14 APRILIE:

09.22 — locuitorul satului Cocieri, Petru Oprea, care s-a deplasat în satul Corjeva pentru a cumpăra pîine și alte produse alimentare a fost bătut de cazaci. El a fost transportat la Spitalul pentru asistență medicală urgentă, unde i-a fost acordat tratamentul necesar, după care a fost externat.

11.48 — la ora 10.40 s-a deschis foc din diferite tipuri de arme asupra pozițiilor forțelor de poliție din satul Gura Bîcului. Tirul a durat timp de 10—15 minute. Victime nu s-au înregistrat.

12.25 — la Tighina s-a început mitingul de comemorare a gardiștilor căzuți.

18.50 — în jurul orei 15.00, lîngă satul Hîrbovăț, de casa pădurarului — ea se află în pădure — s-au apropiat, într-un transportor blindat, niște gardiști. Ei au spart geamurile casei, au pătruns în ea și au jefuit-o.

18.40 — la Unitatea de serviciu a telefonat sora medicală de la Spitalul pentru acordarea asistenței medicale urgente, dna Corduneanu, comunicînd următoarele: la ora 18.00 a fost adus la spital Boris Ștubei, primarul satului Speia din raionul Grigoriopol, care atestă numeroase leziuni corporale, cinci coaste rupte și comoție cerebrală. Ceva mai înainte, fiind răpit de gardiști, el a fost molestat de miliția din Grigoriopol.

15 APRILIE:

06.10 — noaptea a trecut în ansamblu relativ calm, însă de la ora 00.10 pînă la 06.00, la Tighina, din blocurile cu nouă etaje, au tras lunetiștii. S-au auzit împușcături sporadice și în centrul orașului. De asemenea, a fost supus unor tiruri haotice de mică intensitate satul Varnița. Nu s-au primit știri privind victimele înregistrate.

06.22 — de la ora 00.00 pînă la 00.20 gardiștii au supus tirului din pistoale-mitralieră, mitraliere și aruncătoare de grenade pozițiile poliției din satul Cocieri. S-a replicat. Victime nu s-au înregistrat.

PE LINIA ÎNTÎI

Pași pe pămînt minat...

Foto de Tudor IOVU

CE NE DOARE, CE NE FRĂMÎNTĂ

Și mie îmi este rușine

În tragicul an 1949 eu împreună cu mama, Maria Pușcaș (Chirsanovschi), și fratele Nicolai am fost deportat din satul Țepilova, raionul Soroca, și duși în Siberia, unde trăiesc și pînă astăzi. Nu pot să mă întorc la baștină pentru că în casa noastră se află spitalul sătesc, care deservește cinci sate. Avînd toate documentele de reabilitare, am rugat organele respective să ne întoarcă casa, dar fără nici un rezultat. Domnul L. Crețu, responsabil la comitetul executiv raional Soroca, mi-a spus că eu ar trebui să mă gîndesc și la situația bolnavilor. Eu mă gîndesc, îi compătimesc, dar nu pot înțelege de ce în patru decenii conducerea satelor și colhozurilor n-au avut grijă să construiască un spital ca lumea. Iată de ce mă indignez și îmi este rușine pentru asemenea conducători, care s-au lăcomit la avuția unui gospodar și n-au manifestat măcar un pic de grijă față de consătenii lor.

A. CHIRSANOVSCHI.

Or. Kurgan.

Încotro mergem?

De mai bine de 7 ani se vorbește despre restructurare, dar pînă azi poporul așa și nu mai are o viață mai bună. Dimpotrivă, se consolidează birocratismul, se răspîndește specula. În magazine e pustiu, a venit primăvara și cu ce ne vom încălța noi, țăranii, ca să ieșim în cîmp la lucru?

Toți așteaptă mîncare ieftină și bună din mîinile țăranului, dar nimeni nu se îngrijește de el, de soarta lui. Noi am supraviețuit și războiul, și foametea din '46—47. Prin anii '50 exista la noi un artel agricol din numai 5—10 persoane și lucrul mergea strună. În gospodărie erau doar circa 12 tractoare, 7 mașini și toate muncile se făceau la timp; producția era calitativă. Dar ce se face azi?

Dacă înainte vreme se reușea să se are pămîntul de cu toamnă cu numai 7 tractoare, apoi acum cu 80 nu se reușește. În schimb așa-zișii specialiști și conducători de toată teapa și-au majorat salariile și acum nu mai încetează să se roage: «Dă-ne, Doamne, sănătate și mulți ani de domnie, iar robii las-să muncească». Și-i păcat că se întîmplă așa. Doar numărul celor ce lucrează pămîntul se reduce an de an. Unde vom ajunge?

AL. IFODI.

S. Pruteni,
raionul Fălești.

Tragedia de la Căzănești: cine-i vinovat?

În ziua de 14 aprilie la Chișinău a avut loc o ședință extraordinară a Comisiei antiepidemice republicane, în cadrul căreia au fost luate în discuție cazul de intoxicare în masă a elevilor și a pedagogilor de la școala-internat din satul Căzănești, raionul Telenești, și cauzele care l-au provocat transmite Moldovapres. Ținînd cont de proporțiile acestei tragedii (trei copii au murit, iar alte 217 persoane au fost spitalizate), la ședință au fost invitați, în afară de responsabilii pentru cele întîmplate, medicii-șefi sanitari și veterinari din toate orașele și centrele raionale ale republicii. Luînd cuvîntul în fața celor prezenți, domnul V. Vangheli, medicul-șef sanitar, ministru-adjunct al sănătății, a anunțat că intoxicarea a fost provocată de folosirea în alimentație a produselor care conțineau o înaltă concentrație de bacili de salmonela și stafilococ. Afectarea unui mare număr de persoane este rezultatul unor încălcări brutale ale normelor sanitare de preparare a bucatelor și al iresponsabilității administrației școlii-internat din Căzănești, care nu a luat măsuri extraordinare în vederea lichidării urgente a focarului de contaminare. T. Lefter, președintele executivului Telenești, O. Ghilas medicul-șef sanitar al raionului, E. Tihon medicul-șef veterinar al raionului, precum și S. Sîrbu și V. Șanschi, respectiv directorii fabricilor avicole din Telenești și Brînzeni, care au livrat școlii-internat produse de proastă calitate, au afirmat în luările lor de cuvînt, că poartă parțial și ei vina de cele ce s-au întîmplat.

În multe luări de cuvînt s-a menționat că tragedia de la Căzănești este mai degrabă nu o întîmplare, ci o legitate, deoarece, după cum a arătat dl. V. Vangheli, în republică se înregistrează anual peste 30 de cazuri de intoxicări alimentare în masă. Deja în anul curent asemenea cazuri s-au înregistrat în raioanele Ștefan Vodă, Strășeni și Cimișlia. Însă prin proporțiile sale ultima intoxicare a devenit un fel de «Cernobîl epidemic».

În acest context, comisia antiepidemică republicană, condusă de primul viceprim-ministru al republicii, dl. C. Oboroc, a adoptat o hotărîre destul de severă, care prevede, între altele, eliberarea din funcție a multor vinovați de cele întîmplate, intentarea unui proces penal. S-a hotărît, de asemenea, ca această chestiune să fie prezentată Guvernului Moldovei spre examinare.

REABONAREA

Nu știe stînga ce face dreapta

Certurile noastre cu asociația pentru difuzarea presei «Moldpresfilatelia», care de fiecare dată își asumă angajamentul să ne ofere servicii operative și căreia îi plătim bani grei, se pare, nu vor mai conteni. De fiecare dată serviciile ei provoacă valuri de indignare în rîndul cititorilor. Aceleași nemulțumiri le culegem și acum, cînd e în toi reabonarea la cotidianul «Moldova Suverană».

«M-a impus să mă adresez redacției comportarea iresponsabilă a lucrătorilor oficiului poștal din Anenii-Noi. Oricît de greu mi-a fost, dar am jertfit 75 de ruble din pensie și ne-am reabonat pe trei luni la «Moldova Suverană», pe cînd era prețul de 25 ruble pe lună. M-am bucurat nespus cînd am citit în ziar că costul abonamentului se reduce de la 25 la 10 ruble pe lună. Deaceea imediat m-am adresat oficiului poștal nu că să-mi restituie banii, ci să-mi întocmească abonamentul pe următoarele luni. Iar aceștea mi-au refuzat, motivîndu-mi, că nu au nici o dispoziție de la Ministerul telecomunicațiilor». (Pimen Verdeș, s. Hîrbovățul Nou, Anenii-Noi).

«La 13 martie ne-am dus la oficiul poștal din Căzănești să ne abonăm. Însă doamna Vera Apostol ne-a spus că e prea tîrziu și că vom primi ziarul numai din luna mai. Noi însă știm, că abonamentele pentru luna următoare, se întocmesc pînă pe data de 15». (Victor Cotlău, s. Vadul Leca, Telenești).

«Am impresia că stînga nu știe ce face dreapta. Pe data de 11 martie la oficiul poștal din s. Pereni, Rezina ni s-a spus că abonarea la ziar pentru luna aprilie s-a încheiat la 10 martie (V. Șeremet, s. Pereni, Rezina).

Despre anumite impedimente în legătură cu reabonarea și difuzarea presei ne scriu Ion Pupazan din Văleni, Vulcănești, Elena Braga din Sămășcani, Șoldănești, Vasile Mîrza din Ivancea, Orhei, Olga Bulmaga din regiunea Kirovograd, A. Ciobanu din Dahnovici, Hîncești, A. Pușcașu din Obileni, același raion. Ținem să-i aducem sincere mulțumiri vechiului nostru prieten Chiril Pușcașu, care a transferat pe contul ziarului o sută de ruble.

Plină de revoltă e scrisoarea dlui Alexandru Cazacu din Orhei. Dumnealui ne aduce la cunoștință, că după apariția corespondenței «Halal de așa ministru» («M.S.» din 19 martie 1992), în care a fost criticat șeful centrului de telecomunicații din Orhei V. Velicoglo, împotriva autorului a început o campanie de răzbunare. Acestuia i s-a deconectat telefonul de la domiciliu, poșta i se aduce o dată pe săptămînă.

Sperăm că Ministerul informaticii, informațiilor și telecomunicațiilor va lua act de aceste semnale ale cititorilor și va interveni.

Secția scrisori.

«Fertilitatea» staționează

GRIGORIOPOL. (De la corespondentul nostru). Conducerea raionului, fiind totalmente absorbită de problemele politice (crearea detașamentelor de mercenari de tot soiul, cazarea și întreținerea cazacilor de pe Don, sosiți în «ajutor», organizarea operațiilor de luptă, intimidarea, șantajarea și arestarea celor care-s împotriva adepților lui Smirnov etc.), a lăsat în voia soartei pe cele ale economiei. Conducerea asociației raionale «Fertilitatea» a fost nevoită în luna februarie să trimită în concediu fără plată întregul colectiv, dat fiind că asociația nu dispune de combustibil.

Ce înseamnă fertilitatea solului, credem că nu cere lămurire. Mii de tone de îngrășăminte organice și minerale nu sînt transportate în cîmp. O zi de primăvară, însă, hrănește un an. Pentru a salva situația într-o careva măsură și a asigura un cîștig cît de mic mecanizatorilor, conducerea asociației a hotărît să desfășoare lucrările în acele gospodării, care dispun de combustibil. În trimestrul întîi asociația a acordat servicii gospodăriilor raionului doar în valoare de circa 400 mii de ruble, dar în scopurile acestea a fost peste un milion ruble.

Rețin mult desfășurarea lucrărilor agricole de primăvară și acțiunile formațiunilor paramilitare, care sînt prezente în toate localitățile raionului și au desfășurat o activitate de adevărat vandalism și băgare în-sperieți a populației pașnice. Dacă conducerea raionului nu-și bate capul de plugari ar trebui să înțeleagă măcar, că fără pîinica acestora nici mercenarii nu vor mai avea dispoziție să țină arma în mîini — foametea nu-i cruță pe nimeni.

Producție deficitară

Cînd pe la începutul anului trecut cineva veni în fața conducerii colhozului «Basarabia» din raionul Edineț cu ideea de a înfiripa o mică întreprindere pentru fabricarea blocurilor din cribiură și ciment, unii au pus la îndoială aceste intenții. V. A. Țiu, președintele cîrmuirii, însă, mai chibzuind cîteva zile lucrurile și sfătuindu-se cu specialiștii de ramură s-a decis să-i susțină pe cei cinci inițiatori în frunte cu Andrei Gladchi. Pietrișul, materialul de bază, putea fi obținut cu ușurință și în cantități nelimitate. Doar carierele se află la o aruncătură de băț de gospodărie.

La procurarea instalației de pregătire a mortarului au fost cheltuite vreo 33 mii de ruble, iar pentru restul utilajelor — altele 62 mii. A costat ceva și montarea lor, amenajarea încăperilor, procurarea cimentului, altor materiale.

În august trecut mica între-

(Sfîrșit în pag. 2).

Cucerim simpatia Franței

Cîteva zile în Moldova s-a aflat o delegație parlamentară franceză, din componența căreia au făcut parte dl M. Xavier Deniau, deputat de Loiret, președinte al Asociației internaționale francofone de prietenie și legături cu alte țări, dl Marcel Garrouste, deputat de Lot et Garonne, dna Nadine Chavet, funcționară la Adunarea Națională a Franței, și dl Philippe Cetton, funcționar la Ambasada Franței la Moscova. E de menționat că sînt primele persoane oficiale ale Franței sosite la noi după ce Moldova și-a anunțat independența. La o întrevedere cu reprezentanții ai presei parlamentarii francezi au comunicat că în Moldova au venit cu două misiuni: una parlamentară și alta politică. S-a pus accentul pe crearea, aici, a unui grup parlamentar moldo-francez și a altui grup, la ei, franco-moldav, deci stabilirea unor relații bilaterale în cadrul uniunii interparlamentare. Deoarece Moldova este o țară ce utilizează limba franceză, Parlamentului nostru i s-a propus să adere la Asambleea internațională a parlamentarilor de limbă franceză. Astfel republica va fi pe picior de egalitate cu cele peste 40 de țări ale lumii, membre ale Asambleei. Dacă Parlamentul va scrie cerere de aderare, deja în octombrie curent Moldova va participa la reuniunea țărilor europene ale Asambleei parlamentarilor de limbă franceză, iar la anul — la cea a țărilor lumii.

Pare că românii basarabeni au cucerit simpatia francezilor. Oaspeții s-au informat despre acțiunile întreprinse de conducerea și Guvernul Moldovei, au dorit să vadă întru a stabili ce e posibil și cum să intervină Franța pentru a ne ajuta. Desigur se consideră din ambele părți că în urma vizitei legăturile se vor intensifica mult și în continuă creștere. În cadrul discuției s-a pus accentul pe stabilirea relațiilor culturale. În primul rînd de a studia intens limba franceză, acesta e punctul de pornire. Credem că totul depinde de noi, în ce măsură dorim să ne integrăm în lumea mare, odată ce această lume ne întinde mîna.

Referindu-se la tragicele evenimente din zona Nistrului, parlamentarii francezi s-au exprimat că deja le este clar, căci e vorba de o problemă de politică generală a Rusiei, și nicidecum de un conflict interetnic cum erau tentați a înțelege anterior. Credeau că e o afacere între Moldova și Ucraina, țări vecine. Însă Rusia se vrea în spatele Ucrainei, iar Moldova e o victimă. Și s-a întîmplat că Rusia, cu o populație de 150 milioane, a destabilizat situația într-o țară cu 4 milioane, cum e Republica Moldova. E nevoie ca problema dată să fie tratată altfel, pe plan internațional. Guvernele lumii să se pronunțe. Astfel parlamentarii francezi ne văd viitorul.

Maria SÎRBU.

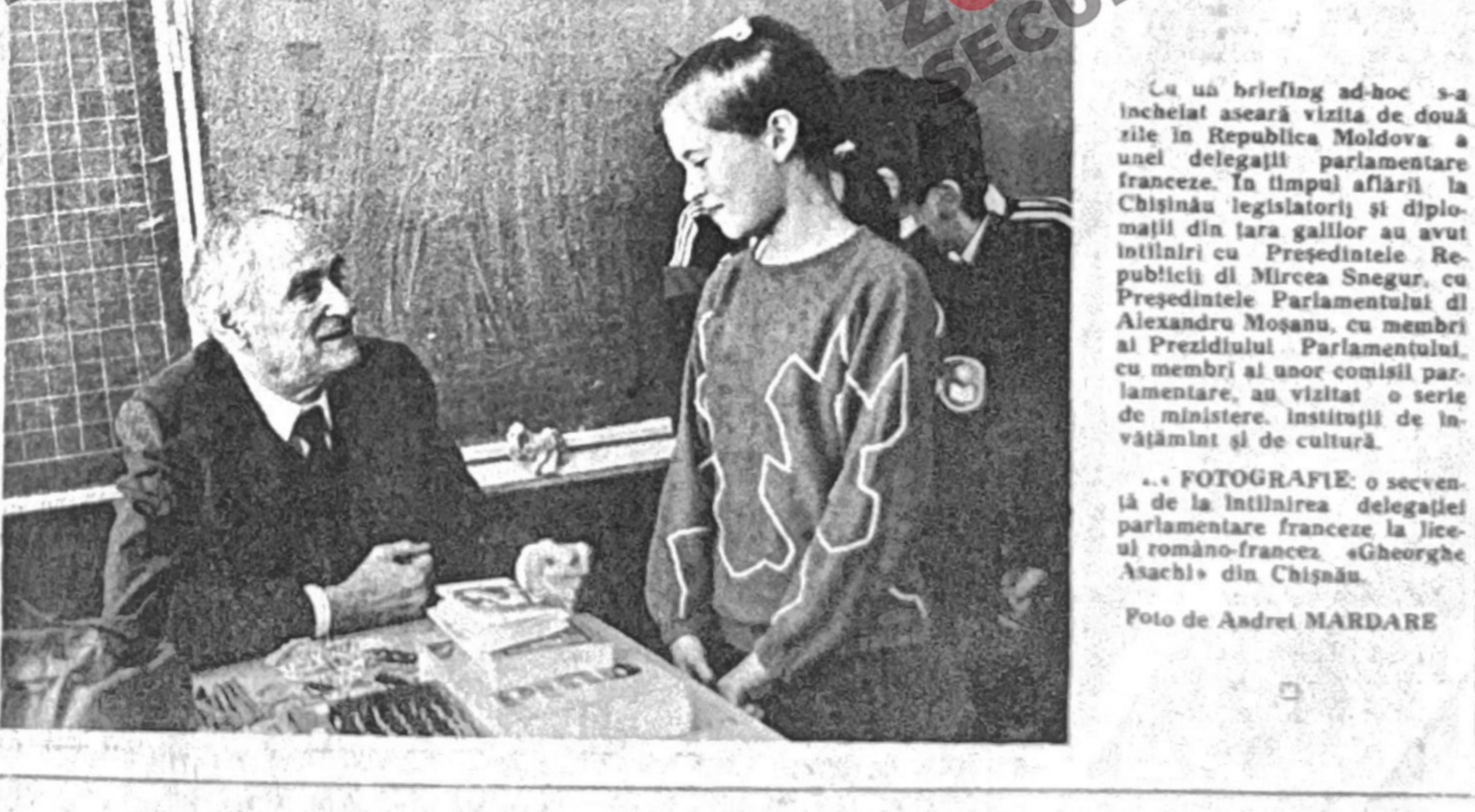

Cu un briefing ad-hoc s-a încheiat aseară vizita de două zile în Republica Moldova a unei delegații parlamentare franceze. În timpul aflării la Chișinău legislatorii și diplomații din țara galilor au avut întîlniri cu Președintele Republicii Mircea Snegur, cu Președintele Parlamentului dl Alexandru Moșanu, cu membri ai Prezidiului Parlamentului, cu membri ai unor comisii parlamentare, au vizitat o serie de ministere, instituții de învățămînt și de cultură.

• FOTOGRAFIE: o secvență de la întîlnirea delegației parlamentare franceze la liceul româno-francez «Gheorghe Asachi» din Chișinău.

Foto de Andrei MARDARE

ZONA DE SECURITATE.md